

[Domovská Stránka](#) > ... > [Podanie Na Súd](#) > [Mediácia](#) > [Mediácia V Krajínách EÚ](#) > [France](#)

Mediácia v krajinách EÚ

Autor obsahu

Francúzsko

Francúzsko

Prečo namiesto podania návrhu na súd neriešiť spor mediáciou? Ide o formu alternatívneho riešenia sporov, v rámci ktorého mediátor pomáha stranám dosiahnuť dohodu. Vo Francúzsku si vláda a odborníci uvedomujú výhody mediácie a zákonodarné orgány vo veľkej miere podporujú využívanie mediátora.

Na koho sa obrátiť?

Vo Francúzsku neexistuje ústredný alebo vládny orgán zodpovedný za reguláciu mediačnej činnosti.

Neexistuje žiadne celoštátne oficiálne webové sídlo o mediácii. Rubrika o mediácii sa však aktualizuje na webovom sídle www.justice.fr a na webovom sídle [verejnej služby obchodného ombudsmana](#) alebo aj na webovom sídle service-public.fr v [časti venovanej mediácii v správnych veciach](#).

Každý odvolací súd zverejňuje zoznamy mediátorov v občianskych, sociálnych a obchodných veciach na základe článku 8 zákona č. 2016-1547 z 18. novembra 2016 o modernizácii súdnictva 21. storočia. Tieto zoznamy určené v prvom rade pre informáciu sudcom sa sprístupňujú subjektom podliehajúcim súdnej právomoci všetkými prostriedkami. Sú dostupné najmä na webových sídlach príslušných odvolacích súdov.

V ktorých oblastiach možno využiť mediáciu, resp. v ktorých oblastiach sa mediácia využíva najčastejšie?

Mediáciu možno využiť v každom štádiu a vo všetkých oblastiach práva okrem tých, na ktoré sa vzťahuje „verejný poriadok“. Na ilustráciu, mediácia sa nemôže využiť so zámerom obísť záväzné predpisy týkajúce sa manželstva alebo rozvodu.

Mediácia sa uplatňuje v rôznych oblastiach, napríklad pokiaľ ide o:

- susedské spory,
- problémy medzi vlastníckymi a nájomcami,
- rodinné problémy,
- spory v medziľudských vzťahoch v organizáciách,
- spory medzi podnikmi v súvislosti s plnením zmlúv či s akoukoľvek inou konfliktnou situáciou,
- spory medzi podnikmi a bankovým sektorom,
- ťažkosti pri verejných zákazkách alebo spory s orgánmi štátnej správy, verejnými inštitúciami či územnými samosprávnymi celkami.

Aké pravidlá je potrebné dodržiavať?

Využitie mediácie

Zákonom č. 95-125 z 8. februára 1995 o organizácii súdov a občianskom, trestnom a správnom konaní sa do francúzskeho práva zaviedla mediácia v občianskoprávných veciach.

Nariadením vlády č. 2011/1540 zo 16. novembra 2011 sa transponovala smernica 2008/52/ES, v ktorej sa stanovuje rámec na podporu urovnania sporov strán formou zmiery prostredníctvom tretej osoby, ktorou je mediátor. Jej uplatňovanie sa rozšírilo na cezhraničnú mediáciu a súčasne aj na vnútroštátnu mediáciu, okrem sporov, ktoré sa týkajú pracovných zmlúv a výsostného správneho práva.

Nariadením vlády zo 16. novembra 2011 sa takisto zmenil zákon z 8. februára 1995 s cieľom stanoviť všeobecný rámec mediácie. Vymedzil sa v ňom pojem mediácia, spresnili sa podmienky, ktoré musí spĺňať mediátor, a pripomenula sa zásada dôvernosti mediácie, ktorá je nevyhnutná na úspešnosť tohto postupu.

Od roku 2010 poskytuje verejným i súkromným subjektom bezplatnú a dôvernú mediačnú službu obchodný ombudsman ustanovený dekrétom prezidenta republiky, ktorý pôsobí pod vedením ministra hospodárstva, financií a obnovy. Podieľa sa tak na plnení úlohy všeobecného záujmu rozvíjať alternatívne spôsoby riešenia sporov. Možno sa naňho obrátiť v rámci medzipodnikových sporov pri plnení zmlúv či v akejkoľvek inej konfliktnej situácii alebo v prípade ťažkostí súvisiacich s verejnou zákazkou či sporov s orgánmi štátnej správy, verejnými inštitúciami a územnými samosprávnymi celkami.

Napokon Správny súdny poriadok obsahuje časť venovanú mediácii v správnych veciach vykonanej na podnet strán alebo súdu (pozri článok L. 213-1 a nasledujúce články).

Konvenčná mediácia:

Mediácia sa môže uskutočniť na podnet strán. Môže k nej dôjsť mimo akéhokoľvek podania návrhu na súd.

Strany, ktoré sa obrátili na súd, aby rozhodol v ich veci, však majú možnosť využiť spôsob urovnania sporu formou zmiery, najmä prostredníctvom mediátora, ak sa na tom spoločne dohodnú.

Súdna mediácia:

Ak žaloba už bola podaná na súd, „sudca, ktorému bol postúpený spor, môže po získaní súhlasu strán určiť tretiu osobu, aby vypočula strany a porovнала ich názory s cieľom umožniť im nájsť riešenie ich vzájomného konfliktu“ (článok 131-1 Občianskeho súdneho poriadku).

V rodinných veciach v obmedzenej oblasti týkajúcej sa určenia výkonu rodičovských práv a povinností alebo predbežných opatrení vo veci rozvodu sudca môže takisto prikázať stranám, aby sa zúčastnili na informatívnom stretnutí o mediácii, ktoré je bezplatné a na ktoré sa nemôže vzťahovať nijaký osobitný postih (články 255 a 373-2-10 Občianskeho zákonníka).

Zákonom č. 2019-222 z 23. marca 2019 o plánovaní na roky 2018 - 2022 a reforme súdnictva sa zaviedla do článku 373-2-10 Občianskeho zákonníka mediácia po súdnom konaní:

„Ak strany nedospejú k dohode, sudca sa usiluje dosiahnuť zmier medzi stranami.

S cieľom uľahčiť dosiahnutie konsenzuálneho výkonu rodičovských práv a povinností rodičmi im sudca môže navrhnúť opatrenie mediácie, pokiaľ nejde o obvinenie z násillia páchaného jedným rodičom na druhom rodičovi alebo na dieťati, po získaní ich súhlasu a poveriť rodinného mediátora, aby ho vykonal, a to aj v konečnom rozhodnutí o podmienkach výkonu rodičovských práv a povinností.

Pokiaľ nejde o obvinenie z násillia páchaného jedným rodičom na druhom rodičovi alebo na dieťati, môže im dokonca uložiť povinnosť stretnúť sa s rodinným mediátorom, ktorý ich bude informovať o účele a priebehu tohto opatrenia.“

V správnych veciach môže súd takisto navrhnúť mediáciu: „V prípade predloženia sporu správne mu súdu alebo správne mu odvolaciemu súdu môže predseda rozhodovacieho senátu so súhlasom strán nariadiť mediáciu s cieľom pokúsiť sa o dosiahnutie dohody medzi stranami“ (článok L. 213-1 Správneho súdneho poriadku).

Rovnaké pravidlá sa uplatňujú aj v Štátnej rade (*Conseil d'Etat*) ako najvyššom súde v správnom súdnictve (článok L. 114-1 Správneho súdneho poriadku).

Príkaz na mediáciu:

Ak bola žaloba podaná na súd a strany nedali súhlas s mediáciou, „sudca môže nariadiť stranám, aby sa v ním stanovenej lehote stretli s mediátorom, ktorého úlohou je oboznámiť ich s účelom a priebehom opatrenia mediácie...“ (článok 127-1 Občianskeho súdneho poriadku).

„Povinná“ mediácia

Na základe nedávnych legislatívnych zmien sa do francúzskeho práva zaviedlo povinné využitie mediácie za určitých okolností.

Na základe článku 7 zákona č. 2016-1547 z 18. novembra 2016 o modernizácii súdnictva 21. storočia sa na jedenástich súdoch skúšobne zaviedla povinná predchádzajúca rodinná mediácia. Ukončenie tohto skúšobného obdobia bolo pôvodne plánované na koniec roku 2019, no predĺžilo sa do 31. decembra 2020 a potom do 31. decembra 2022.

Osoby, ktoré chcú zmeniť rozhodnutie súdu v rodinných veciach alebo ustanovenie dohody schválenej súdom, sa musia skôr, než budú môcť opätovne predložiť návrh na súd, pokúsiť o rodinnú mediáciu, inak ich návrh nebude prijatý.

Príslušné návrhy sa týkajú:

- obvyklého bydliska dieťaťa (detí),
- práva styku a ubytovania,
- prispievania na vzdelávanie a výživu maloletých detí,
- rozhodnutí o výkone rodičovských práv a povinností.

Pokus o predchádzajúcu rodinnú mediáciu sa nevyžaduje v prípadoch:

- násillia páchaného jedným rodičom na druhom rodičovi alebo na dieťati, žiadosti o schválenie dohody medzi stranami,
- iného legitímneho dôvodu na základe posúdenia súdom.

Zákonom č. 2019-222 z 23. marca 2019 o plánovaní na roky 2018 – 2022 a reforme súdnictva sa zaviedlo povinné využívanie niektorého spôsobu alternatívneho riešenia sporov, medzi ktoré patrí aj mediácia, pokiaľ je cieľom návrhu týkajúceho sa susedského sporu alebo nadmerného obťažovania susedov vyplatenie sumy, ktorá neprevyšuje 5 000 EUR. V takomto prípade musí podaniu návrhu na súd predchádzať podľa výberu strán pokus o zmier pod vedením súdneho zmierovateľa (*conciliateur de justice*), pokus o mediáciu alebo pokus o participatívny postup, lebo inak môže súd rozhodnúť *ex offio* o jeho neprípustnosti, pokiaľ nejde o päť prípadov stanovených zákonom:

- ak aspoň jedna strana žiada o schválenie dohody,
- keď je predchádzajúce využitie možnosti urovnania sporu formou zmierni nariadené zo strany autora rozhodnutia,
- ak je nevyužitie jedného zo spôsobov urovnania sporu formou zmierni uvedených v prvom pododseku odôvodnené legitímnym dôvodom, najmä nedostupnosťou súdnych zmierovateľov v primeranej lehote,
- ak sudca alebo správny orgán musí na základe osobitného ustanovenia pristúpiť k predchádzajúcemu pokusu o zmier,
- ak veriteľ podal návrh na začatie zjednodušeného postupu na vymáhanie pohľadávok s nízkou hodnotou, avšak bezúspešne.

Na správnom súde sa pri sporoch môže požadovať povinná predchádzajúca mediácia, ktorá je bezplatná a ktorú vedie mediátor ustanovený podľa druhu sporu. V súčasnosti je predchádzajúca mediácia povinná v sporoch týkajúcich sa rozhodnutí verejnej služby zamestnanosti (*Pôle emploi*) a pri niektorých rozhodnutiach týkajúcich sa zamestnancov verejnej správy (pozri dekrét č. 2022-433 z 25. marca 2022 o povinnom predchádzajúcom mediačnom konaní vzťahujúcom sa na niektoré spory štátnych zamestnancov a niektoré sociálne spory).

Mediácia v trestných veciach

Podľa článku 41-1 Trestného poriadku, ak prokurátor republiky usúdi, že takéto opatrenie môže zabezpečiť náhradu škody spôsobenej poškodenému, odstrániť nežiaduce účinky vyplývajúce z protiprávneho konania alebo prispieť k prevýchove páchatel'a, môže pred začatím trestného stíhania priamo alebo prostredníctvom mediátora prokurátora republiky nariadiť na návrh poškodeného alebo s jeho súhlasom mediáciu medzi páchatel'om a poškodeným.

Mediácia v trestných veciach umožňuje poškodenému a páchatel'ovi trestného činu aktívne sa zapojiť do riešenia ťažkostí vyplývajúcich z trestného činu, a najmä do náhrady škody akéhokoľvek druhu vyplývajúcej z jeho spáchania. Realizuje ju mediátor v trestných veciach menovaný prokurátorom republiky a jej cieľom je umožniť poškodenému slobodne sa vyjadriť, opísať skutky a vyjadriť svoje očakávania, pokiaľ ide o vzniknutú škodu a požadovanú náhradu škody. Páchatel' si zasa v priamej konfrontácii s poškodeným musí uvedomiť svoje konanie a jeho dôsledky, aby sa predišlo opakovanému spáchaniu trestného činu.

Ak opatrenie mediácie v trestných veciach nemožno vykonať z dôvodu správania páchatel'a skutku, prokurátor republiky môže začať trestné stíhanie, pokiaľ sa neobjavia nové skutočnosti. Mediácia v trestných veciach je zakázaná v prípadoch násillia medzi manželmi, na ktoré sa vzťahuje článok 132-80 Trestného zákona, a to od prijatia zákona č. 2020-936 z 30. júla 2020 na ochranu obetí domáceho násillia.

Regulácia mediácie

Na vnútroštátnej úrovni bol prijatý „etický kódex“ mediátorov, ktorý platí aj na európskej úrovni.

Obchodný ombudsman sa opiera aj o zásady žalôb, ktoré sú verejné.

„Zmluvné“ služby rodinnej mediácie, t. j. služby využívajúce verejné financovanie z poisťovní na vyplácanie rodinných dávok, zo sociálneho poistenia pre osoby pôsobiace v poľnohospodárstve a z ministerstva spravodlivosti, sa zaväzujú dodržiavať určité normy týkajúce sa fungovania a kvality služieb zapísaných do celoštátneho referenčného zoznamu.

V roku 2017 bola prijatá [etická charta mediátorov](#) v správnych sporoch zameraná na mediáciu v správnych veciach.

V dekrete č. 2017-1457 z 9. októbra 2017 týkajúcom sa zoznamu mediátorov na odvolacom súde sú uvedené podmienky zápisu do týchto zoznamov. Je teda potrebné:

1. nebyť odsúdený, zbavený spôsobilosti alebo funkcie, ako je uvedené vo vestníku č. 2 registra trestov;
2. nespáchať skutky v rozpore s dobrou povestou, bezúhonnosťou a dobrými mravmi, v dôsledku ktorých sa prijali disciplinárne alebo správne sankcie vo forme zbavenia funkcie, výmazu, odvolania či odobratia schválenia alebo povolenia;
3. doložiť odbornú prípravu alebo prax, ktorými sa preukazuje schopnosť vykonávať mediáciu, a to pre fyzické osoby a pre právnické osoby: každá fyzická osoba, ktorá je členom právnickej osoby, ktorá zabezpečuje výkon opatrení mediácie, musí spĺňať podmienky stanovené pre fyzické osoby.

Informácie a odborná príprava

Za daného stavu francúzske pozitívne právo nestanovuje nijakú osobitnú odbornú prípravu potrebnú na výkon mediácie.

V rodinných veciach sa vydáva štátny diplom rodinného mediátora (DEMF). Získanie tohto diplomu nie je nevyhnutnou podmienkou výkonu rodinnej mediácie. Vyžaduje sa však na výkon činnosti v oblasti zmluvnej služby rodinnej mediácie.

V trestných veciach majú riadne nahlásené fyzické osoby a združenia oprávnenie vykonávať funkciu mediátora pri všeobecných a odvolacích súdoch v súlade s podmienkami stanovenými v článku R. 15-33-30 Trestného poriadku. Počiatočná odborná príprava mediátorov trvá najmenej 35 hodín a pre pokračovanie v činnosti majú nárok na ďalšie vzdelávanie.

Aké sú náklady na mediáciu?

Mimosúdna alebo súdna mediácia je platená služba pre osoby, ktoré využili tento spôsob alternatívneho riešenia sporov.

Bezplatná je vtedy, ak sa využije niektorá z mnohých mediácií verejnej služby, alebo ak je nariadená v trestnej veci. To isté platí, aj keď je nevyhnutným predpokladom pre podanie návrhu na správnom súde.

Odmena mediátora môže byť zahrnutá do súdnej pomoci, ako sa stanovuje v článkoch 118-9 a nasl. dekrétu č. 91-1266 z 19. decembra 1991. Nemôže však presiahnuť sumu 256 EUR za jednu stranu alebo 512 EUR za všetky strany.

V oblasti súdnej mediácie ju stanovuje sudca určujúci poplatky po splnení úkonu a po predložení rozpisu alebo výkazu výdavkov (článok 119 dekrétu č. 91-1266 z 19. decembra 1991). Sudca stanovuje výšku zálohy, ktorú musia strany zložiť, a výšku odmeny (články 131-6 a 131-13 Občianskeho súdneho poriadku). Keďže v právnych normách sa presne neurčuje sadzobník, jednotková cena za služby rodinnej mediácie je variabilná.

Služby, na ktoré sa vzťahuje verejné financovanie, sa zaväzujú dodržiavať sadzobník účasti rodín. Finančná účasť na ťarchu strán za každé zasadnutie mediácie a na osobu predstavuje 2 EUR až 131 EUR v závislosti od príjmov.

Vykonateľnosť dohody, ktorá je výsledkom mediácie

Ak strany dospejú k dohode, je pre ne záväzná ako každá iná zmluva.

Môže nadobudnúť vykonateľnosť, ak si to strany želajú a požiadajú o jej schválenie príslušný súd (pozri článok 1565 Občianskeho súdneho poriadku; článok L. 213-4 Správneho súdneho poriadku) alebo podľa zákona z 22. decembra 2021 súdnu kanceláriu na základe podania advokáta.

Ak sa mediácia využije v rámci súdneho konania, podľa článku 131-12 Občianskeho súdneho poriadku sudca, ktorému bol spor predložený, schvaľuje na žiadosť strán dohodu, ktorú mu predložila.

V článku L. 111-3 ods. 1 Občianskeho exekučného poriadku sa stanovuje, že nútený výkon rozhodnutia predstavujú dohody vychádzajúce zo súdnej alebo mimosúdnej mediácie, ktorým všeobecné alebo správne súdy prisúdia vykonateľnosť.

Pri mediácii v trestných veciach sa v článku 41-1 ods. 5 Trestného poriadku stanovuje, že ak sa páchatel zaviazal nahradiť poškodenému škodu, môže si ju poškodený na základe tejto zápisnice vymáhať v konaní o platobnom rozkaze v súlade s pravidlami stanovenými v Občianskom súdnom poriadku.

■ Posledná aktualizácia: 20/04/2023

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.